

„Itt van, György főpap a te könyvtárad”

250 éve tart mindenki számára nyitva Klimo György első magyarországi nyilvános könyvtára

A jubileumi bizottsági ülés előadói:
Schmelczer-Pohánka Éva és Szelestei Nagy László

„Ebben a teremben nyitotta meg 1774-ben Klimo György pécsi püspök Magyarország első nyilvános könyvtárát” – tanúsítja a püspöki palota konferenciatermében található emléktábla felirata. A tömör, summás mondat mögött 250 év könyvtár- és művelődéstörténetet meghatározó eseményei állnak, melyekről a Magyar Tudományos Akadémia Művelődéstörténeti Osztályközi Állandó Bizottságának Könyvtörténeti Munkabizottsága 2024. április 11-én tartott tavaszi ülésén emlékezett meg a Pécsi Egyházmegyei Könyvtárban.

Vendégeinket Máger Róbert atya, püspöki irodaigazgató és közgyűjteményi vezető köszöntötte a püspöki hivatalban, megköszönve a megtiszteltetést, hogy az akadémiai munkabizottság a Pécsi Egyházmegyei Könyvtárat választotta ülésének helyszínéül. Prof. Dr. Monok István bizottsági elnök, irodalom- és művelődéstörténész, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója kiemelte a pécsi könyvtárban a korábbi években folyó, kiemelkedő értékmentő munkát, és kérte a könyvtárosok munkájának további támogatását.

Ezt követően bibliotékánk hajdani ferences könyvtári apácarácsos szekrényeivel berendezett tárgyalószobájában kezdetét vette a bizottság zárt ülése. Annak befejezését követően Dr. Schmelczer-Pohánka Éva, a Pécsi Egyházmegyei Könyvtár vezetője Klimo György könyvtáralapítás történetének ismertetésével nyitotta meg a tavaszi ülést. Előadásában Klimo püspök érdemeit emelte ki, valamint a könyvek és tudományok szerepét világította meg – a Klimo-korabeli vonatkozásokon túl kiegészítette egy rövid, 20. századi, jelenleg is fennálló kettős jogviszonyra való kitekintéssel. Prof. Dr. Szelestei Nagy László irodalomtörténész először visszaidézte az Országos Széchényi Könyvtárban 50 éve megkezdett egyházi könyvtári referensi munkakörét, majd a hajdani püspöki könyvtár dokumentumaival kapcsolatos kutatása révén közelebb hozta Klimo György személyét a hallgatósághoz a felvilágosodás eszméi áramlatainak kapcsolódásával.

Az MTA Művelődéstörténeti Állandó Osztályközi Bizottság Könyvtörténeti Munkabizottságának tagjai és a pécsi vendéglátók a hajdani könyvtárteremben az emléktábla-avatón

Az MTA Művelődéstörténeti Állandó Osztályközi Bizottság Könyvtörténeti Munkabizottságának bizottsági ülése

Végül Monok István elnök röviden összefoglalta a 18. század kulturális viszonyait az egyházi és világi működés szempontjából.

A bizottsági ülésre tiszteletbeli vendégként meghívást kapott Boda Miklós irodalomtörténész, ny. könyvtárigazgató-helyettes, aki a legrégebb óta kutatója a Klimó-féle bibliotéka történetének és állományának.

Az MTA Könyvtörténeti Munkabizottság tavaszi ülése után Schmelcz-Pohánka Éva körbevezette a vendégeket a könyvtárban, akik a tárlatvezetés során megtekintették a Klimó Könyvtár alapításának 250. jubileuma alkalmából megrendezett páratlan kódexkiállítást. A tárlaton a hajdani püspöki bibliotéka védett állományának egyedülálló, legszebb kéziratos és ősnymtatvány jellegű dokumentumai láthatók: ekképpen gazdagon díszített, kéziratos és nyomtatott pergamen Bibliák, 15. századi kéziratos kódexek mellett az 1499-ben nyomtatott Pécsi Misszálé fennmaradt példánya is.

Könyvtárbemutató és kódexkiállítás

Felföldi László megyéspüspök ebédmeghívása után a bizottsági ülés tagjai és a vendéglátók a püspöki palota 18. századi könyvtári szárnyába mentek, ahol a Klimó Könyvtár alapításának negyedszázados évfordulója alkalmából felavatták a „hálás utódok” által állított emléktáblát. Felföldi László főpásztor köszöntőjében püspök elődje könyvtáralapító tevékenységét, valamint a könyvtárak szerepét méltatva hangsúlyozta: a mai kor emberét a könyvek segíthetik abban, hogy az ifjúság és a felnövekvő generáció értelmes, bölcs, okos és józanul gondolkodó emberként megismerje a múltat és ennek birtokában felelősségteljes döntést tudjon hozni a jövőről.

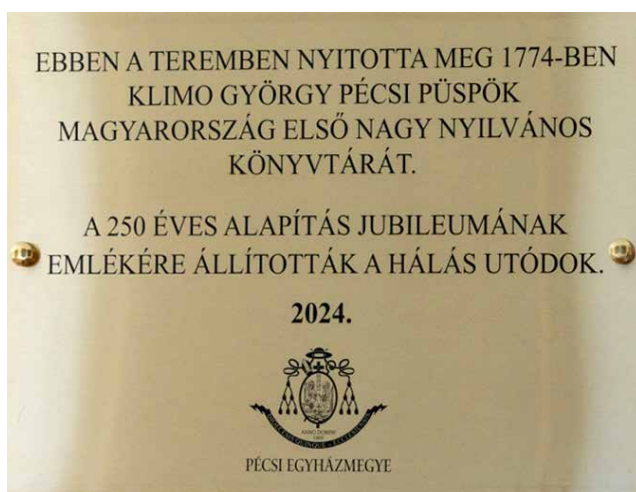
A hajdani könyvtárteremben az emléktábla-avatón Monok István avatóbeszédében a 18. századi Magyarország tudománypártoló miliőét megidézve elmondta, az arisztokraták és főpapjaink különös felelősséggel viseltettek a társadalmi szerepvállalásban, amely ma is példamutató lehet. Klimó püspök korában – a hagyományokat megőrizve – a soknemzetiséget magába foglaló kulturális öntudatképzésben egy újfajta, ám egységes jövőben való gondolkodásmódot kellett meggyökereztetni, melyben az átgondolt és kiépített könyvtár- és iskola-rendszerek felállításának is kiemelt szerep jutott.

Monok István elnök és Felföldi László megyéspüspök ünnepi beszédeit követően a vendégek Bodnár Boglárka muzeológus vezetésével végigjárták a püspöki palota termeit, továbbá Turi Zsuzsanna múzeumpedagógus kíséretével megtekintették a pécsi egyházmegyében fennmaradt tárgyi emlékekből berendezett Püspöki KincsTárat.

A könyvtár tudományos-ismeretterjesztő és kulturális szerepvállalása negyedszázada fennáll, bár a történelem viharos időszakában voltak olyan évtizedek, amikor kifejezetten nehéz volt életben tartani Klimó György példamutató, magyar művelődés iránti felelősségtudatát, annak eszméit; könyvtárosaink a pécsi egyetemi és az utódbibliotékaként funkcionáló egyházmegyei könyvtárban mégis helytálltak és most, 250 év múlva e szellemi hagyatékot méltóképpen őrizzük és visszük tovább.

Könyvtárbemutató és kódexkiállítás

A felavatott emléktábla

BITTNER MÓNICA

Pécsi Egyházmegyei Könyvtár